

POSUDEK VEDOUCÍHO

diplomové práce **Bc. Hany Čežíkové**,

studentky III. ročníku navazujícího magisterského oboru Historie na FF UHK,

Mechanismus a realizace procesu voleb do národních výborů v okrese Mladá Boleslav (srovnání let 1954 a 1957), HÚ FF UHK, 2018, 57 s. a přílohy.

V předložené práci se diplomantka pokusila navázat na slibně se rozvíjející výzkumný záměr vytváření hlubších historických analýz přípravy voleb do národních výborů v padesátých letech dvacátého století. Tento záměr vyžadoval na začátku dobré vymezení zkoumaného fenoménu a osvojení si specifické historické metodologie, která zahrnuje především důkladnou komparatistiku a dobrou kritiku obsahu pramenů. Okres Mladá Boleslav, který si H. Čežíková vybrala, byl historiky komunistického režimu v ČSR v podstatě opomenut, proto je volba tématu i jeho regionální záměr velmi vítaným přístupem.

Diplomantka zvolila analyticko-komparační přístup, který je v současné době běžný pro historické fenomény, často pro různá období režimních tranzicí či transformací, užívá se hojně i v politických vědách. Jde o velmi stabilní a mezinárodně respektovanou historickou metodologii, která však byla jen zřídka použita právě pro období komunistického Československa po roce 1948 a jeho regiony (avšak toto použití v posledních letech lze považovat úspěch – jiné země bývalého Východního bloku na tyto výzkumy ještě povětšinou marně čekají). Právě při použití této metodologie se často odliší dobrá práce od méně povedené. Na začátku nutno přímo konstatovat, že metodologické, analytické a koncepční uchopení textu diplomové práce je dobré. Text práce je rozdělen, kromě úvodu, závěru a nezbytného popisu použitých metod, ve čtyři hlavní kapitoly, které na sebe logicky navazují a gradaci tématu odpovídají. Zatímco první kapitola shrnuje vcelku přesně a věcně dosavadní stav bádání a vývoj okresních národních výborů až do konce existence soudobého okresního zřízení v r. 1960, hlavní část práce je nutno vidět ve třech kapitolách následujících. Diplomantka zvolila racionální postup práce, spočívající ve dvou dílčích analýzách přípravy voleb do národních výborů, a to v roce 1954 (kap. 2) a 1957 (kap. 3), které pak v závěru důsledně komparuje podle předem stanovených kritérií a struktur obou analýz (kap. 4).

Práce využívá dobře širě archivních pramenů. Autorka ke své práci použila „klasickou trojici“ archivních fondů pro okresní dějiny po roce 1948: fondy ONV, OV KSČ a OAV NF. Větší množství obsahově obtížných pramenů zvládla autorka nejen dobře prostudovat, ale také provést poměrně detailní analýzu celého „mechanismu“ organizace voleb do NV v padesátých letech. Za povedenou lze označit především míru vnitřní kritiky pramenů, kterou provedla: text poukazuje na využití fenoménu voleb často nikoli pro volbu samotnou, ale především pro podtrhnutí progandistického nebo mocensko-politického úhlu pohledu. V této analytické části je text diplomové práce silný a přináší zajímavá zjištění, které bude možné do budoucna dále rozšiřovat a komparovat s dalšími regiony i celostátními politickými či správními orgány.

Čtvrtá kapitola, která práci uzavírá, je spíše komparačně-syntetického rázu. Podle předem definovaného klíče poukazuje diplomantka na rozdíly i shody v přípravě volebního modulu v uvedených letech, glosuje jednotlivé změny a upřesňuje výchozí hypotézy. Správně vidí, že volby v roce 1954 byly pro organizátory nové, jejich příprava bylo dlouhodobější, důkladnější, ale také náročnější, díky čemuž nastaly mnohé chyby. Volby v roce 1957 pak vnímá jako prostor, který umožňuje nejen zopakovat úspěšné mechanismy volebních příprav, jako čas pro výměnu části lokálních politických elit, ale i pro bilancování celého postupu a zhodnocení vlády stran Národní fronty v regionu po posledních volbách.

Jak jsem již uvedl, síla textu Hany Čezíkové je především v analytických kapitolách – samotný průběh složitého procesu je popsán detailně, od sestavení komisí, přes administrativní spojky po agitaci a její plán, přes výběr kandidátů k vnitřní analýze postojů vládnoucí KSČ. Nejsou zde jen zachyceny geneze pramenné základny, nýbrž skutečný proces přípravy voleb. Se zde vytvořenými závěry lze jen těžko polemizovat, navíc odpovídají současnému stavu bádání i v dalších regionech. Text disponuje množstvím grafických tabulek, které práci na vhodných místech doplňují o výsledky statistického zachycení, a také vhodně zvolené přílohy, poukazující především na klíčové dokumenty uvedené v textu.

Poněkud větší trápení, zdá se, přinesla diplomantce kapitola čtvrtá. Netvrdím, že komparační metody, které použila, nebyly aplikovány správně – v logických závěrech dochází jistě diplomová práce ke správným a nepochybným zjištěním. Ať mi však kolegyně Hana Čezíková promine, ale potvrdím na tomto místě písemně to, co jsem jí říkal v průběhu konzultací: syntetická práce a vyvozování závěrů v písemné formě není nejsilnější stránkou celého textu. Necht' je mi rozuměno: autorka jistě ví, co chce svými závěry říci a má také pro takové závěry všechny předpoklady a poklady. Závěr čtvrté kapitoly a závěr celé práce je však poněkud obecný v mnohých ohledech. Diplomantka, jako by se prala s vlastním textem, nepouští se do hlubších závěrů a zpřesnění odborných stanovisek, obsažených například v odborné literatuře. Stejně tak by se zde hodila větší deskripce kritiky celé pramenné základny, v níž kolegyně narazila na mnohé problémy. V analytické fázi se s nimi dokonce dobře vyrovnala, avšak finálně již jen krátce vyvodila povšechné závěry. Upomíná-li budoucí badatele na možnost meziregionální komparace, jistě nelze nesouhlasit. Možná by ale mohla také pro tyto předpoklady nabídnout širší možnosti, např. pokusit se o generalizaci fenoménů, jejichž existenci předpokládá v rámci celého státu (a upozornit na rizika s tím spojených obsahů archivních pramenů, s nimiž pracovala). Kromě upozornění na možnost rozvoje tématu směrem k periodickému tisku, který vlastním obsahem diplomové práce nebyl, nevidím důvody neuvádět ještě další možnosti rozvoje celého tématu, popřípadě použité specifické metodologie. Domnívám se totiž, že autorka na všechny tyto zmíněné body odpověď našla; nedokázala ji pouze vhodně poskytnout čtenáři, což je škoda.

Technický stav předložené diplomové práce pokládám za dobrý, gramatické chyby a překlepy sice v práci k vidění jsou, ale v míře zanedbatelné, je patrné, že korektura textu proběhla. Citace jsou precizně provedené podle citačního úzu HIU FF UHK, pouze na některých místech by se hodilo pro přehlednost jejich zkrácení. Text je na solidní úrovni, některé části textu však napovídají, že diplomantka není „vypsaná“ a že tvorba autorského odborného textu byla pro ni mnohdy náročná. V tomto ohledu nejde než doporučit autorce si své písemné a stylizační schopnosti dále tříbit.

Závěrem však, přes výše uvedené připomínky, které je lépe vnímat snad spíše jako podněty než kritiku, usuzuji, že diplomová práce splnila svůj účel a přinesla nové odborné objevy, které mohou být pro historickou vědu vítaným příspěvkem. Práce svým obsahem odpovídá požadavkům, které jsou na magisterské diplomové práce kladeny. Věřím, že poučeným historikům daného období text přinese mnoho zajímavostí a postřehů.

Z uvedených důvodů **doporučuji diplomovou práci Bc. Hany Čežíkové k obhajobě**. Co se týče celkového hodnocení, **navrhuji hodnotit diplomovou práci známkou:**

PhDr. Tomáš Hradecký, Ph.D.
vedoucí práce

V Hradci Králové dne 14. ledna 2019.